

(Вечерње новости 28.7.2010)

Ништа више не може да буде исто. Косово је добило све разлоге за еуфорију. А Србија је добила још једну важну поруку света: оваквом одлуком суд је потврдио континуитет лошег односа према њој, без обзира на то ко био на власти. Сад је већ свима јасно: стереотип о лошим момцима и лошој држави на Западу није промењен. Можете мењати шта год хоћете, било која демократска структура да дође неће вас прихватити. Зато се Србија мора окренути себи, дефинисати своје интересе и не очекивати много. Али, не сме превише повлађивати међународној заједници и пристајати на условљавања. И кад вам делује да ће бити јако тешко, морате остати при свом ставу. Ја сам то научио одавно. Управо то чиним – прилично резигниран због још једног ударца који је Србија доживела у борби за очување Косова, Милорад Додик, премијер РС, каже да је дошло време и да Србија научи да каже "не":

– Србија мора да створи позицију да се нешто пита. Мора да научи да понекад "покаже зубе". Али, мора и да зна докле може да затегне.

Власти Србије и даље верују да није све готово и да следи нова фаза битке за Косово коју може да добије?

– То је прича која се темељи једино на емоцијама. Србија ће морати да се освести. Косово је све мање део Србије. Ако настави да живи од имагинарне приче "Косово је Србија", сама Србија ће се наћи у проблему. То је, сасвим извесно, губитничка концепција. Ја разумем да је веома тешко одрећи се Косова и верујем да то ниједан политичар не може. Али, ово је све мање однос Косова и Србија, а све више однос међународне заједнице и Србије. То мора да се схвати. Нисам неко ко верује у теорије завере, али неке ствари су се једноставно догодиле: Југославија се распала, Црна Гора се одвојила, Косово више није у Србији. Колико год у то не могли да поверујемо.

Мислите да Србија сада треба да одустане?

– Србија ће се још мрцварити, али мој осећај је да је то изгубљена ствар. Тешко је то саопштити људима и многима се неће свидети ово што говорим. Али, отворено да кажем: Србији није интерес да јој се Косово врати. То је огромно политичко тело, она би се врло брзо могла наћи у ситуацији да, због испуњавања разних стандарда, буде принуђена да Албанцима препусти место председника или премијера. Да ли је Србија спремна да кључно место препусти Албанцу који ће се опет бавити сепаратизмом? Само позивам на отрежњење.

Је ли отрежњење покушај да се поделом дође бар до неког парчета Косова?

– Све може бити предмет за расправу у неком будућем времену. Зашто не изаћи са условима – ако желите да признамо независност једног дела Косова, онда тражимо да север покрајине остане у Србији, да српски народ у делу који остаје ван територије добије посебан статус, да се заштите споменици и манастири...

Јесте ли некад отворено разговарали са председником Тадићем на ову тему?

– Па, рекао сам му да не верујем у добар исход ове концепције. Нажалост, прича о наступу у Генералној скупштини УН неће се завршити ништа боље. Мислим да ће то бити још већи пораз. А, после тога више не можете ништа.

Мислите ли да ће вам Тадић замерити на овоме?

– Односи са Тадићем никад нису били засновани на његовим захтевима према мени на одређеној врсти понашања. Увек је желео да помогне. Али, Србија ће бити јача ако прихвати РС него ако је скрајне.

Ипак, очекује се подршка неких важних земаља. Не мислите да држава мора да иде

до краја док год има простора, докле Русија и Кина имају вето...

– Нико се неће сажалити над Србима. Ово је прича о моћи. Моћ креира право.

Ви сте се, дакле, од Косова опростили. Али, и даље не дозвољавате да БиХ призна проглашену независност?

– Нека је свима јасно: ми никада нећемо напустити одбрану позиције Србије око Косова. Какве год варијације Србије биле, шта год ми мислили о њима, стаћемо иза њих. Никада, никада, нећемо дозволити да БиХ призна Косово. А, многи у Сарајеву то би урадили још јуче. Само захваљујући нашем залагању, то се није догодило.

Дакле, иако верујете да је Косово изгубљено, остајете на позицијама Србије?

– До краја. И када смо сигурни да греши, остајемо уз Србију.

Јесу ли почели притисци на вас да промените став?

– Нико не долази да ме убеђује јер знају шта ћу им рећи. Што се тиче тога, потпуно сам комфоран.

Кажете да је Српска постала "заморче" БиХ и да одлука Суда може бити смерница да кренете истим путем као Албанци. Спремате ли то акцију док је терен још врућ?

– Уверен сам да Босна нема будућност. Она се може на силу одржавати. Може овако да "клапа" док се споља у њу улива инфузија и ствара привид демократије: као свима нешто добро, као Европљани нам нешто дају, а ми, као, сви срећни... Али, не може то довека. Босна није фактор дугорочне стабилности региона. А неко друго решење,

мислим, јесте.

Колико сте ви орочили то време?

– Српска је у "Дејтонски споразум" унела део свог субјективитета. Велики свет је створио ову Босну да муслимане не оставе саме. Али, ни Србима ни Хрватима живот са њима не одговара. Ова прича тренутно одговара само муслиманима који верују да могу да овладају целом Босном. А то неће моћи. Нас нико неће потчињавати. Ми Срби не живимо у Босни, него у Републици Српској. Босна је за нас морање. Нешто што желимо да стресемо са леђа као терет. То је јасно и странцима овде који се састају годинама сваког петка да донесу одлуке о БиХ. И тој "амбасадорократији" је јасно да мултиетничност може негде да се спроведе, али у Босни је она немогућа. Босна је ментално подељена земља. Босна је једна велика грешка Запада.

То Запад никад неће признати, а вас ће и даље сматрати рушитељем?

– Запад то неће да призна и зато улаже огромне напоре да је на силу одржи. Ангажоване су разне битанге и вуцибатине, попут Јелка Кацина. Он је позивао на рат, а сад нам држи придику. Ја никада нисам био човек рата, он је био тај. Ја сам мирно живео и слушао њега како се дере и позива на рат!

Која је то црвена линија на којој ћете да пресечете, да кажете да тако више не може и да тражите референдум о независности?

– Ту сам потпуно реалан. Наши могући савезници око те идеје нису поборници сепарације. Не подржава то ни Србија. То нарушава њену теорију територијалног суверенитета. Исто ће наступити и Русија. И Кина. Морамо да будемо прагматични. Ко нам је савезник у том послу? Ако га нема, одлука да распишемо референдум у овом тренутку била би чист авантуризам. Ја имам емоцију. Али, кад би се руководио само емоцијама, отишао бих далеко.

Чему онда цела прича о могућем отцепљењу?

– У овом тренутку, ми желимо да јасно етаблирамо наша права да се у некој будућој ситуацији можемо понашати на исти начин као сада Албанци. Многе земље које су тражиле независност нису то право добиле одмах. Ако неко мисли да може одмах, ево, нека изволи. Ја мислим другачије. Морамо да будемо стрпљиви и да платимо цену времена у коме се налазимо. У том времену морамо да живимо за Српску и да је градиме. Дакле, црвена линија је Република Српска. Од ње више не дамо ником ништа.

Верујете ли да је једног дана могуће, иако Србија сада не показује спремност за то, да се Косово замени Српском?

– У политици и животу све је могуће. Можда је питање времена када ће неко рећи: за трајну стабилизацију је право решење Косово на страну, Република Српска унутра. Зашто бежимо од савезништва Србије и Српске као табу теме? Зато што је неко у Вашингтону рекао да о томе није лепо причати. Не треба игнорисати велики свет, али не треба ни све прихватити. Њима је ово мандат, а нама живот.

Мислите ли да ће опозиција добити подршку страног фактора да би се ваша победа бар уманила, ако не може да се спречи?

– Веома је јасна та концепција. Овде се још крајем прошле године кренуло у снажну акцију рушења Додика и СНСД. Одмах је Младен Иванић прешао у опозицију, Драгану Чавићу је омогућен повратак у политику. Чак је и СДС доживео рехабилитацију. Само да би се створио опозициони фронт. Али, јасно је да опозиција нема снагу јер има подршку странаца, али не и људи овде. А ослањање на подршку странаца је веома опасно за саму опозицију. Јасно је и опозицији и њиховим менторима да не могу да нас победе и зато им је мотив да нам бар смање утицај, тако што би да угрозе механизам заштите виталног интереса у заједничким органима. Садашњи члан Председништва Небојша Радмановић покретао је то питање чак шест пута. Стављањем карти на Младена Иванића, странци то желе да спрече.

Кандидат сте за председника Српске. Хоће ли вам тај мандат уманити надлежност или, пак, верујете да је тамо главна "бусија" за одбрану РС?

– Верујем у победу. И моју и моје партије. Ова власт има огромне резултате. Нема општине где није урађено нешто капитално. Сигуран сам да ће, после избора, Влада и председник и даље говорити једним гласом. А са становишта писаних овлашћења, функција председника је снажна и врло важна у кризним временима. Можда ћу само имати још више посла. А главни посао и даље ће бити борба за очување Српске. Јер, Српска је моје животно опредељење.

Имате ли осећај да вам Србија понекад не узвраћа истом мером на оданост коју показујете? Истанбулска декларација је последњи пример...

– Никад људи овде неће престати да буду одани Србији, чак и ако се понекад, можда, и лоше односи према нама. Уверен сам да ови људи често воле више Србију него и сами Србијанци. Исто тако знам да је многим у Србији Српска далеко иностранство. Нажалост! А што се тиче Истанбулске декларације, она за нас не постоји. Можда постоји само у Београду и Истанбулу. За нас је то само сведочанство како је Харис Силајџић потценио Тадућа и Гула погрешно се представљајући као председник БиХ. А они су неопрезно ушли у све то.

(Разговор водила **Дубравка Вујановић**)